

TARKASTUSLAUTA-
KUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2020

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Sen lisäksi, mitä kuntalain 71 ja 75 §:ssä säädetään, lautakunnan tehtävänä on

- 1 seurata tilintarkastajien tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurata tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2 huolehtia siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
- 3 tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2017-2020

Jäsen	Varajäsen
Sari Uoti, pj.	Elina Suonpää
Jukka Kemppainen, vpj. 1.7.2017- 15.12.2020	Pirjo Lintusalo Tupuna Kangas-Männistö
Kimmo Hirvelä 16.12.2020-	
Tiina Vihavainen	Hannu Aalto
Satu Lehtonen	Marita Järvinen 1.7.2017-12.11.2017 Pekka Erkkilä 13.11.2017-
Vesa Suvanto 1.7.2017- 10.2.2019	Vesa-Matti Junnila Ville Linden 1.7.2017 – 16.11.2020
Vesa-Matti-Junnila 11.2.2019-	Niilo Vatja 17.11.2020-

1.2. Arviointisuunnitelma ja toteutus

Tarkastuslautakunnan arviointi on perustunut kuntalain 121 §:n mukaisesti arviointisuunnitelmaan. Tarkastuslautakunnan tulee lain mukaan antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomus, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tilinpäätösvuotta 2020 tarkastuslautakunta arvioi 10 kokouksessa, joista 4 oli vuonna 2020 ja 6 vuonna 2021. Vuoden 2021 kokoukset toteutettiin etänä teamsin välityksellä. Tarkastuslautakunnan jäsenet perehtyivät kunnan palvelutuotantoon seuraamalla toimielinten toimintaa esityslistoista ja pöytäkirjoista sekä kuulemalla viranhaltijoita. Kaikki palvelualueiden johtajat kävivät esittelemässä oman palvelualueensa. Arvioinnissa hyödynnettiin myös tilintarkastajan raportointia.

Tilintarkastajana tilikaudella 2020 toimi KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana Noora Valkama sekä hänen varahenkilönsä Päivi Rintala.

1.3. Arvio kunnanhallituksen laatimasta tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Kuntalain §110 mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Toimintakertomuksesta vuodelta 2020 saa varsin kattavan kuvan kunnan eri palvelualueiden toiminnasta. Palvelualueet ovat keskenään varsin erityyppisiä ja laajuisia, jokainen alue kirjoittaa kertomuksen omista lähtökohdistaan ja se näkyy toimintakertomuksessa. Kertomus on laajentunut vuosi vuodelta ja on jo melko laaja.

1.4. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on toivonut jokaiselta vastuualueelta 5-10 tunnuslukua, jotka parhaiten kuvaavat sitä, miten toiminnassa on onnistuttu. Kaikki toimialueet ovat saaneet karsittua tunnuslukujaan, mutta vieläkin sinne on jäänyt kokonaisuuden kannalta epäolennaisia asioita.

Strategisena tavoitteena ovat aktiiviset kuntalaiset. Nykytekniikka mahdollistaa ihmisten osallistamisen entistä paremmin ja olemme toivoneet sen hyödyntämistä entistä enemmän. Kunnan ja sen palveluiden näkyminen sosiaalisessa mediassa on parantunut, mutta sitä on kehitettävä edelleen.

Kunnalla on omistuksessaan lukuisia kiinteistöjä, joiden hallittuun ylläpitoon toivotaan korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmaa. Ainakin osa kiinteistöistä on saatu Tampuuri-kiinteistönhallintajärjestelmään ja työ toivottavasti jatkuu.

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa kiinnitettiin huomiota perheneuvonnan henkilöstön vajaukseen ja sen vaikutuksiin lastensuojelun ostoihin sekä kunnan tarpeettomien kiinteistöjen realisointiin. Näiden tilanne ei ollut parantunut vuonna 2019, mutta vuonna 2020 tilanne oli jo parempi.

Huomiota kiinnitettiin myös konserniyhtiöiden riskienhallintaan ja talousarvioylytyksiin. Pieniä lisämäärähakemuksia tuli edelleenkin, mutta ne olivat prosentuaalisesti sen verran pieniä, että on hankala päästä sen lähemmäs ilman tarkoituksellista ylibudjetointia.

Riskien hallintaan on kiinnitetty huomiota, mikä on helpottanut poikkeustilanteeseen reagoimista.

2. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

2.1. Strategiset tavoitteet

Kunnan menestyksen päämääräksi on määritelty

- 1) yrittäminen ja uudet elinkeinot,
- 2) työ, asuminen, palvelut ja kylät,
- 3) kasvuimago ja kuntakuva,
- 4) ympäristö- ja historiavastuu,
- 5) aktiiviset kuntalaiset sekä
- 6) itsenäinen ja yhtenäinen Eura.

2.2. Toiminnalliset tavoitteet

Yleistä

Kunnan tuloslaskelman mukaiset toimintatuotot vuonna 2020 olivat 10,9 milj.€, mikä on 237 t€ enemmän kuin vuonna 2019, eli tuotot kasvoivat 2,2%. Talousarvioon verrattuna toimintatuottoja kertyi 0,2 milj.€ odotettua enemmän. Maksutuotot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot kasvoivat hieman edellisestä vuodesta.

Toimintakulut olivat 77,3 milj.€, mikä on 1,2 milj.€ eli 1,5 % vähemmän kuin vuonna 2019. Alkuperäisessä talousarviossa toimintakuluihin kohdistettiin 0,8 milj.€ kasvua, mutta toteutuneet toimintakulut jäivät talousarviosta 2 milj.€.

Toimintakatteeksi muodostui -66,5 milj. €, mikä on noin 1,4 milj. € vähemmän kuin vuonna 2019. Toimintakatetta heikentää toimintatuottojen lasku ja toimintamenojen kasvu.

Verotuloja kertyi vuonna 2020 yhteensä 45,8 milj.€, mikä on 2,5 milj.€ eli 5,8 % enemmän kuin vuonna 2019. Valtionosuuksia kunta sai 28,5 milj.€.

Kunnan vuosikate oli positiivinen 7,9 milj.€. Vuosikatteen ylittäessä tilikauden aikana tehdyt poistot, voidaan pitää tulo-rahoituksen olleen riittävällä tasolla. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 3 771 533,62 €.

Kunnan lainakanta vuoden 2020 lopussa oli 39,6 milj.€, kun se edellisenä vuonna oli 40,88 milj.€. Asukasta kohti lainamäärä oli vuoden lopussa 3 447 €. Vuonna 2019 vastaava luku oli 3 514 €/asukas. Kunnan oma- varaisuusaste oli 39 %, kun se vuonna 2019 oli 35 %.

Kuntahallinto

Talouden toteutuminen:

Kuntahallinto -kokonaisuuden toimintakate alittui talousarviosta, vaikka toimintatuotot eivät toteutuneetkaan suunnitellusti, vaan ne siirtyivät tulevaisuuteen.

Toiminnalliset tavoitteet

Kuntajohtamisen ensimmäisenä tavoitteena on positiivinen väestökehitys, joka ei valitettavasti onnistunut vuonna 2020. Myös työttömyysaste oli tavoitetta korkeampi, sillä poikkeusolot nostivat työttömyyslukuja kaikkialla. Isot järjestelmämuutokset aiheuttivat keväällä ongelmia mm. laskutuksessa, mutta ne saatiin korjattua. Lyhyet sairauspoissaolot vähenivät, mutta pitkät lisääntyivät, mikä on huolestuttavaa.

Ilahduttavaa oli kunnan talouden tasapainottuminen, vaikka johtuikin enemmänkin kuntaorganisaation ulkopuolisista kuin omista toimista.

Positiivista oli myös kunnassa perustettujen uusien yritysten lukumäärä, joka kasvoi vuodesta 2019 huomattavasti.

Sivistyspalvelut

Talousarvion toteutuminen:

Toimintakate alittui n. 1 milj. euroa.

Talousarvion toteuma ulkoisten toimintakulujen osalta alittui noin 820 000 €. Merkittävimpiä alituksia olivat koronatilanteesta johtuvat henkilöstökulut ja palveluiden ostot.

Koulukuljetukset ylittyivät lisääntyneinä yksittäisten oppilaiden ja susikuljetusten johdosta noin 55 000 €.

Sisäisten kulujen merkittävimmät erät olivat ruokapalvelut, joista jäi käyttämättä 200 000 €, johtuen korona-ajan etäopiskeluista. Sisäisten vuokrien osalta taasen ylitystä tuli 140 000 €.

Toiminnalliset tavoitteet:

TVT-laitteiston suunnitelmallinen käyttö varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toteutui osittain. Erityisopetuksen kehittäminen jäi kesken, mutta valmistuu kevään 2021 aikana.

Pätevän henkilöstön rekrytoinnissa lähtevien tilalle on ollut vaikeaa lastentarhanopettajien ja psykologien kohdalla.

Etäopetus sujui Euran kunnassa erittäin hyvin ja sai kovasti vanhemmilta kiitosta, jotka antoivat kyselyssä etäopetuksen sujumisesta kouluarvosanan 8,65.

Perusturvapalvelut

Talousarvion toteutuminen:

Tarkastuslautakunta on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota perusturvapalveluiden suuren talousarvion ylitykseen. Nyt toimintatuotot toteutuivat alle talousarvion noin 50 000 euroa. Alitus johtuu toteutumattomista maksutuotoista, joita osaksi kompensoi ennakoitua suuremmat avustukset.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tarkastuslautakunta on pyytänyt kiinnittämään huomiota myös avoimiin lääkärintarkastuksiin ja sitä kautta sijaislääkärien palkkaamiseen ja ostopalvelujen käyttöön. Vuoden 2020 aikana saatiin kaikki lääkärintarkastukset täytettyä ja rekrytoinneissa on onnistuttu hyvin. Eurasta on tullut suosittu työpaikka lääkäreiden keskuudessa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota vuosina 2017, 2018 ja 2019 sosiaalityön ja perheneuvonnan henkilöstövajaukseen ja pyytänyt ottamaan tämän erityiseksi kehityskohteeksi. Vuonna 2020 kahden uuden sosiaaliohjaajan rekrytointi ja sosiaalityöntekijöiden virkojen täyttäminen johti asiakasmäärien tasoittumiseen lähemmäs suosituksia. Tämän johdosta myös ostopalvelut vähentyivät ja taloudellisen tuen myöntämisen yhtenäistäminen toi kustannussäästöjä. Myös tunnusluvut vähenevät. Valitettavasti koronapandemia aiheutti kuitenkin myös tähän omat haasteensa syksyn kuluessa huoli- ja lastensuojeluilmoitusten ja niistä aiheutuneiden palvelutarpeen arviointien kasaantumisenä.

Poikkeusvuosi 2020 on vaatinut henkilöstöltä erittäin suurta venymistä ja mukautumista muuttuviin tilanteisiin. Työmäärä on myös vuoden aikana suuresti lisääntynyt. Erikoisjärjestelyt ja jatkuva uusien ohjeiden laadinta ja näihin perehtyminen on vienyt valtavasti työaika muulta työltä. Kokoon-tumisia on pitänyt välttää ja kaikkia kokoontumisia ei ole voitu korvata etäpalavereilla. Nyt on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota työntekijöiden työhyvinvointiin ja yrittää kehittää tähän uusia muotoja tilanne huomioiden.

Tekniset palvelut

Talousarvion toteutuminen:

Teknisten palveluiden talousarvio toteutui hyvin. Toimintakate jopa alittui 241 000 euroa. Toimintatuotot ylittyivät 70 000 euroa, kun erityisesti vesilaitoksen tuotot kasvoivat maksujen korotuksen seurauksena. Kulut alittuivat 164 000 euroa, jossa merkittävin alitus oli yhdyskuntatekniikassa, jonka kulut olivat vain 73 % talousarviosta alittaen 336 000 eurolla talousarvion.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat käyttäjille. Kauttuan koulun sisäongelma todettiin maaliskuun lopussa. Korjaustyöt aloitettiin heinäkuussa ja pääosa töistä valmistui vuoden loppuun mennessä. Osa töistä on vielä kesken.

Tilapalvelut hankkivat käyttöönsä sähköisen kiinteistönhallintajärjestelmän, jonka avulla lisätään kiinteistöjen hoidon suunnitelmallisuutta.

Ruokapalveluiden käyttäytyvyys oli tarkoitus lisätä asiakastapaamisilla henkilöstön ja käyttäjien kanssa, mutta tapaamiset siirtyivät koronatilanteen vuoksi vuodelle 2021.

Annoskokoja tarkennetaan jatkuvasti ruokahävikin minimoimiseksi. Koulukeskuksella on otettu käyttöön biovaaka.

Puhtaanapidon laatutason ylläpitäminen omilla kiinteistöillä varmistetaan mitoituksen päivityksellä toiminnan muuttuessa. Tartuntavaarallisten tautien leviämisen ehkäisemiseen on panostettu siivouspalveluiden toimintatapojen seurannalla ja ongelmatilanteiden kirjaamisella. Kaikille kohteille on jaettu päivitetty toimintaohjeet. On positiivista, että riskien arviointiin ja hallintaan on panostettu.

Ympäristön hoito on vähentynyt säästötoimista johtuvan henkilöstön määrän vähenemisen vuoksi. Kunta- laisten odotusarvo palvelutasosta on kuitenkin entinen. On syytä pohtia, miten priorisoidaan kaikille näky- vien alueiden, mm. Euran ja kyläkeskusten viheralueiden hoito.

Tavoitteena on viemäriverkoston laajentaminen. Vesihuolto on tehnyt yhteistyötä ympäristövalvonnan kanssa, jotta saataisiin jo rakennetuilla alueilla maksimoitua liittyjien määrä.

Kuntalaisia aktivoidaan yhteistyöllä yhdistysten kanssa ja järjestämällä talkoita.

Tavoitteena on rakentamisaikaisen kosteudenhallinnan tehostaminen. Kosteudenhallintaa on tehostettu mm. sääsuojien käytöllä. Koulukeskuksen Savikon siiven vesikatkon peruskorjauksessa urakoitsija on myös laatinut työmaalle erillisen kosteudenhallintasuunnitelman.

Investointikohteiden kustannusten hallintaa tehostetaan seuraamalla lisäkustannusten prosentuaalista määrää.

Konsernihallinto

Euran uima- ja urheiluhalli Oy

Eniten haastetta Euran kunnan tytäryhteisöistä korona toi urheilutalolle, jota koskivat erilaiset koronasulut ja -rajoitukset. Kävijämäärät tippuivat kautta linjan ja varsinkin seniorikävijöiden osuus laski. Koronan aiheuttavat ongelmat talouteen eivät kuitenkaan täyttäneet valtionkonttorista haetavan kustannustuen ehtoja ja halliyhtiö teki positiivisen tuloksen kunnan myöntämän toiminta-

avustuksen lisäyksen turvin.

Kiinteistö Oy Kauttuanpuiston vuokra-asuntojen käyttöasteen lasku on pysähtynyt ja korjausvelan kiinni kuromiseksi on tehty merkittäviä remontteja. Tyhjiä asuntoja on eniten Eurantien kohteissa, joista on neuvottelut meneillään Aran kanssa. Taloutta on saatu tasapainotettua, mutta tulevia korjauksia ajatellen käyttöastetta olisi saatava nostettua.

JVP-Eura Oy:n puhdistamo toimi vuonna 2020 hyvin ja ympäristöluvan raja-arvot alittuivat kaikkien kuormitustekijöiden osalta. Yhtiö tehosti toimintaansa ja paransi kuutiokohtaista puhdistuskustannustaan, mikä alensi kokonaiskustannuksia. Kun lisäksi nostettiin maksuja, päästiin lähelle yhtiön tavoittelemaa nollatulosta.

Yritys on jatkanut investointejaan, jotta valvovan viranomaisen vaatima tehostamissuunnitelma toteutuu. Lupaprosessiin liittyy myös valituksia, joiden käsittelyt etenevät oikeusasteissa.

3. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESIIN NOSTAMAT KEHITTÄMISKOHTEET

3.1 Tilinpäätösasiakirjan yhtenäistäminen

Tarkastuslautakunta on jo aiemmin pyytänyt miettimään palvelualueiden toiminnan kannalta oleellisia mittareita, joiden kautta olisi helppo arvioida toiminnan vaikuttavuutta ja onnistumista. Tässä asiassa on menty eteenpäin, mutta vielä löytyy karsittavaa.

Nyt samaa voisi tehdä myös tekstien osalta. Toimintakertomus on kasvanut vuosi vuodelta ja oleelliset asiat hukkuvat suureen tekstimäärään. Osa asioista on kerrottu hyvinkin napakasti, mutta joitain asioita on avattu melko yksityiskohtaisesti.

3.2. Henkilökunnan työhyvinvoinnin huomioiminen ja koronavaikutusten minimoiminen

Kunta on reagoinut poikkeukselliseen tilanteeseen yllättävänkin ketterästi. Monet ammattiryhmät ovat venyneet hienosti ja nyt on huolehdittava siitä, että se ei tapahdu henkilöstön jaksamisen kustannuksella ja kostaudu myöhemmin.

3.3. Kunta työnantajana

Kunnan tulee kiinnittää huomiota työnantajamielikuvaansa.

Lääkäreitä on vuonna 2020 saatu palkattua kaikkiin virkoihin ja tilanne on parantunut edellisistä vuosista, mikä vähentää ostopalveluiden käyttöä ja tuo vakautta toimintaan.

Vaikeuksia rekrytoinneissa on ollut kuitenkin mm. lastentarhanopettajien ja koulupsykologien palkkauksessa.

3.4. Muut huomiot

Tarkastuslautakunta arvostaa sitä, että edellisten vuosien kehityskohteita on otettu huomioon toiminnassa. Poikkeukselliseen tilanteeseen on reagoitu nopeasti ja asiat on saatu hoidettua.

Korjausrakentamisen prosessit ovat kehittyneet ja kustannusarviot tarkentuneet.

Yhteenveto

Kulunut vuosi 2020 oli monessa mielessä poikkeuksellinen ja sen perusteella on hyvin hankala tehdä johto- päätöksiä kunnan nykyisestä tilanteesta. Kunnan oma pääoma ja käyttötalous kääntyivät positiivisiksi, mutta kaikkein vaarallisinta olisi nyt tuudittautua sen mukanaan tuomaan turvaan, vaan on jatkettava kunnan sopeuttamistoimia ja varautumista tulevaisuuden muutoksiin.

Eurassa 26.5.2021

Sari Uoti

Kimmo Hirvelä

Tiina Vihavainen

Satu Lehtonen

Vesa-Matti Junnita